Hukuk Bölümü 2010/226 E., 2011/25 K.

"İçtihat Metni"

Davacı : C. B.

Vekilleri : Av. U. C. - Av. H. Y.

Davalı : Altındağ Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. İ. G.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde, davacıya ait Önder Mahallesi, Uygar Sokak, No:25, Altındağ adresinde bulunan (Altındağ 1. Bölge Tapu Müdürlüğü'nde 23416 ada ve 7 parsel) evin davalı Altındağ Belediye Başkanlığı tarafından kanunda belirtilen usullere uyulmadan 23.11.2009 tarihinde yıkıldığını, davacıya yıkımla ilgili yapılmış herhangi bir tebligat bulunmadığını, davalı Altındağ Belediyesi'nin yasalara aykırı şekilde yıkımı gerçekleştirdiğini, imar uygulaması nedeniyle bulunduğu yerde korunması mümkün olmayan yapı ve ağaç bedeli ödenerek gerekli tebligatlar yapıldıktan sonra yıkım yapılabileceği halde Belediye tarafından kamulaştırma yapılmadan, herhangi bir bedel ödenmeden ve hiçbir bildirim yapılmadan üç katlı evin, davacının evde bulunmadığı sırada ve hiçbir güvenlik tedbiri alınmadan yasa dışı olarak yıkıldığını, evin 12.5.1983 tarihinde Belediyeye müracaat edilerek kanunlara uygun hale getirildiğini, davacının 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2009/51 D. İş sayılı tespit kararı ile zararını tespit ettirdiğini, yapılan tespit sonucunda evin yapı bedeli olarak 60.536,70 TL belirlendiğini, davalı Belediyenin davacıya henüz hiçbir ödemede bulunmadığını, davacının evinin yıkımı neticesinde evin yapı bedeli olarak 60.536,70 TL, eşyalar nedeni ile 4.490,00 TL civarında zararının söz konusu olduğunu ileri sürerek fazlaya ilişkin dava hak ve talepleri saklı kalmak kaydıyla yapı bedeli olarak 10.000,00 TL ve eşyalar için 1.000,00 TL maddi tazminat ile 10.000,00 TL manevi tazminat olmak üzere toplam 21.000,00 TL nin 23.11.2009 tarihinden itibaren faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı vekilince, süresinde verilen birinci savunma dilekçesinde, Belediyelerince davacılara ait binanın yıkılması işleminin tamamen imar uygulaması sonucu imar yolunda kalan kaçak binanın tasfiyesinden ibaret olduğu, davacıya hissesi oranında başka bir imar parselinden yer verildiği, davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği ileri sürülerek görev itirazında bulunulmuştur.

ANKARA 13. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 6.5.2010 gün ve E:2010/10 sayı ile, davalı vekilinin görev yönünden vaki itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı Belediye vekilince süresi içinde verilen dilekçe ile, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; Davacının, Ankara İli, Altındağ İlçesi, Önder Mahallesi, 23416 ada, 7 sayılı parseldeki evine kamulaştırmasız el atıldığından bahisle maddi ve manevi olmak üzere toplam 21.000 TL tazminatın yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsili istemiyle Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2010/10 Esas sayısında kayıtlı dosyada açtığı davada, davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevine girdiği ileri sürülerek davalı idarece görev itirazında bulunulduğu ve itirazın reddi üzerine olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasının istenildiğinin anlaşıldığı, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. maddesi uyarınca arazi ve arsa düzenlemesi kapsamında yapılan imar uygulamaları işlemlerinin, kamu gücüne dayalı olarak tek yanlı ve re'sen tesis edilen idari işlemler olduğu, dosyanın incelenmesinden, Altındağ Belediye Meclisi kararı ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin onayı ile yürürlüğe konulan "Alemdağ, Battalgazi, Hacılar, Önder, Ulubey Mahalleleri Gecekondu Islah İmar Planı" kapsamında imar düzenlemesi yapıldığı; imar uygulaması kapsamında davacının hissedarı bulunduğu parsele diğer hissedarların muvafakati alınmaksızın yapılan ve 2981 sayılı Yasa'ya uygun af başvurusu da olmayan izinsiz kaçak yapının imar yolu üzerinde kalması nedeniyle 3194 ve 775 sayılı Yasa'ların verdiği yetkiye dayanılarak yıkıldığı; imar uygulaması tamamlandıktan sonra, söz konusu taşınmazdaki hissesi şuyulandırılmış bulunan davacıya ait kaçak yapının yıkılmak suretiyle davalı Belediyece kamulaştırmasız el atıldığından bahisle fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak üzere yıkılan yapı bedeli için 10.000 TL ve eşya bedeli için 1.000 TL maddi ve 10.000 TL manevi olmak üzere toplam 21.000 TL tazminatın yıkım tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle dava açtığının anlaşıldığı, imar uygulaması sonucu oluşturulan imar yolunda kalan davacıya ait izinsiz ve kaçak yapının yıkılması nedeniyle, bu yapının ve içindeki eşyaların bedelinin ödenmesi gerektiği iddiasına dayalı olarak açılan dava, kamulaştırmasız el atma hukuki temeline oturtulmak istenmiş ise de, davanın konusu, davalı idarece 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade ile yapılan uygulama işlemleri sonucunda kamu ortaklık paylarından oluşturulan ve imar planında "imar yolu" olarak ayrılmış bulunan taşınmazdaki hissesi şuyulandırılmış olan davacıya ait yapının bedelinin tazminine ilişkin bulunduğundan, uyuşmazlığın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1/b bendinde yer alan "idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamına girdiğinde kuşku bulunmadığı, bu durumda, imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği, bu nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'ndan yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Davacı C. B. vekili tarafından davalı Altındağ Belediye Başkanlığı aleyhine Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan 2010/10 Esas sayılı tazminat davasında, Danıştay Başsavcılığı tarafından 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması nedeniyle gönderilen 2010/226 Esas sayılı dosyanın incelendiği, Ankara İli, Altındağ İlçesi, Önder Mahallesi, 23416 ada, 7 sayılı kadastral parselde bulunan davacıya ait kaçak bina ve eklentilerin imar yolunda kalması nedeniyle kamulaştırmasız el atılarak yıktırılmasından dolayı uğranılan zarar nedeniyle 21.000 TL tazminat ödenmesi istemiyle Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne davanın açıldığı, davalı idare tarafından görev itirazında bulunulması üzerine olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığının anlaşıldığı, Anayasa'nın 125/son madde ve fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğunun kurala bağlandığı; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davalarının, idari dava türleri arasında sayıldığı, davanın, davacıya ait kaçak bina ve eklentilerinin imar yolunda kalması nedeniyle kaçak yapı niteliğindeki binasının herhangi bir kamulaştırma işlemi yapılmadan imar planı uygulaması nedeniyle davalı Belediye tarafından yıktırılmasından dolayı uğranılan zararın tazmini istemiyle açıldığı, davalı idarenin, davacıya ait binanın imar yolu üzerinde kalması ve kaçak olması nedeniyle yıkıldığını, davacıya da tapulu hissesine karşılık başka bir parselden yer verildiğini ve bu nedenle herhangi bir bedel ödenmesinin mümkün olmadığını iddia ettiği, davacı tarafından Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan tespit davasında, yapı için bedel tespiti yaptırılmış ve bu bedel dava konusu edilmiş ise de, ortada idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmaması karşısında, davanın anılan Kanunun 14. maddesinde işaret edilen bedel artırma davası niteliğinde olduğunun kabulüne olanak bulunmadığı, dava dilekçesi incelendiğinde de, davacıların davayı idarenin uygulamasından doğan zararlarının giderilmesi istemiyle açtıklarının görüldüğü, bu nedenlerle, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesinde yer

alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği, bu nedenle, Danıştay Başsavcılığı'nın 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2010/10 Esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Erdoğan BUYURGAN, Sıddık Yıldız, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 7.2.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı Belediye vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, davacıya ait Önder Mahallesi, Uygar Sokak, No:25, Altındağ adresinde bulunan (Altındağ 1. Bölge Tapu Müdürlüğü'nde 23416 ada ve 7 parsel) evin Belediye tarafından kamulaştırma yapılmadan, her hangi bir bedel ödenmeden ve hiçbir bildirim yapılmadan yıkıldığı ileri sürülerek fazlaya ilişkin dava hak ve talepleri saklı kalmak kaydıyla yapı bedeli olarak 10.000 TL ve eşyalar için 1.000 TL maddi tazminat ile 10.000 TL manevi tazminat olmak üzere toplam 21.000 TL nin 23.11.2009 tarihinden itibaren faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle açılmıştır.

Davacı vekili dava dilekçesinde, Belediye tarafından kamulaştırma yapılmadan, her hangi bir bedel ödenmeden ve hiçbir bildirim yapılmadan içinde eşyaları varken evinin yıkıldığını, evin 12.5.1983 tarihinde Belediyeye müracaat edilerek kanunlara uygun hale getirildiğini ifade etmiştir.

Davalı idarece, binanın İmar Planında imar yolu üzerinde kalması nedeniyle davacıya tapulu hissesine karşılık başka parselden yer verildiği, söz konusu parselde bulunan bina için 2981 sayılı Yasa uyarınca gerekli harçların yatırılmadığı, yapı kullanma izin belgesinin alınmadığı, binanın ruhsata bağlanmadığı, diğer hissedarların muvafakatine ilişkin belge sunulmadığı, böylece kaçak yapı niteliği taşıyan binanın, herhangi bir kamulaştırma işlemi yapılmadan imar planı uygulaması nedeniyle yıkıldığı ileri sürülmüştür.

Bu durumda, her ne kadar davacı tarafından Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2009/51 D. İş sayılı dosyasında yaptırılan tespit neticesinde düzenlenen bilirkişi raporunda bina ve ev eşyası için bedel tespiti yaptırılmış ve bu bedelin bir miktarı dava konusu edilmiş ise de, ortada idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmadığı, davanın anılan Yasanın 14. maddesinde işaret edilen bedel arttırma davası niteliğinde olmadığı sonucuna varılmıştır.

Olayda, yapılan ve kesinleşen imar planının uygulaması sonucu imar yolunda kalan binanın yıkılmasıyla birlikte, davacıya tapulu hissesine karşılık başka bir imar parselinden karşılanmak üzere yer verildiği anlaşılmış olup, belirtilen duruma göre, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenle, Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile Altındağ Belediye Başkanlığı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Asliye Hukuk Mahkemesi kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Altındağ Belediye Başkanlığı vekilinin GÖREV İTİRAZININ REDDİNE ilişkin Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 6.5.2010 gün ve E:2010/10 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 7.2.2011 gününde Üyelerden Mahmut BİLGEN ve Erdoğan BUYURGAN'ın KARŞIOYLARI ve OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

KARŞI OY YAZISI

3194 sayılı İmar Kanununun 18/10. maddesi uyarınca "Bu maddede belirtilen kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan yapılar, belediye veya valilikçe kamulaştırılmadıkça yıktırılamaz."

16.5.1956 gün ve 1956/1-6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararı uyarınca istimlak işlemlerine girişilmeksizin idare tarafından taşınmazına el atılan kişinin ilgili kamu tüzel kişiliği aleyhine el atmanın önlenmesi veya el atılan taşınmazın mülkiyetinin kamu tüzel kişiliğine devri karşılığında tazminat davası açabilir. Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin istikrarlı kararlarında da, bu tür davaların kamulaştırmasız el atma davası olarak adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kabul edilmiştir (Y5HD. 1.5.2006, E.2006/2677,K.2006/5324) Bu bakımdan; uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Yasanın 10. maddesi uyarınca yaptığı başvurunun reddine karar verilmesi düşüncesinde olduğumuzdan değerli çoğunluğun aksi yönde oluşan görüşüne katılamıyoruz. 7.2.2011

Üye Üye

Mahmut BİLGEN Erdoğan BUYURGAN